

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 685/2017-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Oľgou Rosulegovou, Hrabový chodník 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/2012 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/2012 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Oľgy Rosulegovej, Hrabový chodník 4, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 685/2017-12 zo 7. novembra 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: *„Žalobca sa v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II domáhal žalobou zo dňa 20. 10. 2011, doručenou súdu dňa 24. 10. 2011 voči sťažovateľovi zaplatacia sumy 1.998,99 € s príslušenstvom, a to titulom náhrady škody.*

Dňa 06. 03. 2014 prevzal sťažovateľ Upovedomenie o začatí exekúcie zo dňa 03. 02. 2014 Exekútorského úradu Humenné, súdny exekútor JUDr. Ján Harvan, ul. 26. novembra 1, 066 01 Humenné, č. k.: EX 7/2014, ktoré mu bolo doručené na adresu jeho zamestnávateľa Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, u ktorého je žalovaný riadne zamestnaný od októbra roku 2000.

Následne na to sťažovateľ telefonicky kontaktoval vyššie uvedený Exekútorický úrad za účelom zistenia, čoho sa má predmetné exekučné konanie vedené Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn.: 39Er/79/2014 týkať, pričom na základe dohovoru mu súdny exekútor zaslal dňa 06. 03. 2014 na jeho e-mailovú adresu rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn.: 8C/2/2012, nakoľko sťažovateľ o jeho existencii do toho času nemal

žiadnu vedomosť, tak ako nemal vedomosť o tom, že by takéto konanie malo na Okresnom súde Bratislava II vôbec prebiehať.

Sťažovateľovi bola takýmto postupom súdu prvej inštancie odňatá možnosť konať pred súdom a brániť sa argumentmi a listinnými dôkazmi, ktoré následne uplatnil v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 13. 05. 2013.

Zamestnávateľom sťažovateľa je Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, a to od októbra roku 2000 (súd prvej inštancie mal možnosť si túto skutočnosť vylustrovať cez Sociálnu poisťovňu) a sťažovateľ má za to, že tak ako doručoval súdny exekútor zásielku cestou zamestnávateľa, tak mal doručovať aj Okresný súd Bratislava II v konaní pod sp. zn.: 8C/2/2012 a nie iba v zmysle § 29 ods. 2 O. s. p. mu ustanoviť pre toto konanie opatrovníčku [REDAKOVANÉ], súdnu tajomníčku Okresného súdu Bratislava V, ktorá žiadnym spôsobom nekonala v jeho prospech a nehájila jeho práva ako účastníka konania v konaní Okresného súdu Bratislava II pod sp. zn.: 8C/2/2012.

Je potrebné zdôrazniť, že je bežnou praxou súdov doručovať písomnosti cestou zamestnávateľa alebo prostredníctvom príslušníkov PZ a neuplatňovať hneď bez akéhokoľvek ďalšieho dostupného pokusu na doručovanie fikciu doručenia a ustanovenie opatrovníka, zamestnanca súdu, ktorý navyše nie je v žiadnom príbuzenskom ani obdobnom pomere s účastníkom konania, ktorému bol ustanovený a teda nemá žiadny osobný záujem vyvíjať akúkoľvek iniciatívu v prospech účastníka konania, ktorému bol opatrovník ustanovený.

Sťažovateľ po zistení existencie rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 13. 05. 2013 požiadal písomným podaním zo dňa 11. 09. 2014 o jeho doručenie a následne v zákonnej lehote podal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne voči nemu odvolanie...

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 30. 01. 2015, sp. zn.: 5Co/45/2015 zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava II zo dňa 13. 05. 2013 a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd Bratislava II vyššie uvedené uznesenie doručoval právnej zástupkyňi sťažovateľovi, čo bol zároveň jeho posledný procesný úkon v konaní. Uznesenie bolo doručené dňa 05. 03. 2015, teda pred dva a pol rokmi. Od tej doby Okresný súd Bratislava II nevytýčil žiadny termín pojednávania.“

3. Keďže napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„a) základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/2/2012 porušené bolo,

b) Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/2/2012 prikazuje konať bez zbytočných prietahov,

c) sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.000 €, ktoré je mu Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu,

*d) Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania pred ústavným súdom vo výške 312,29 eura do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu vedený v [REDAKOVANÉ],
č. ú. [REDAKOVANÉ].“*

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 2158/2017 doručeným ústavnému súdu 11. decembra 2017, v ktorom predsedníčka okresného súdu okrem iného uviedla: *„Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že k prietahom v danom konaní došlo, avšak až v čase od marca 2015, kedy bol spis vrátený tunajšiemu súdu na ďalšie konanie do novembra 2017. Tieto boli spôsobené nečinnosťou tunajšieho súdu. Na základe uvedených zistení bol sudca na uvedené prietahy upozornený a vec bola zaradená medzi veci sledované predsedom súdu v pravidelných intervaloch.“*

5. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti sťažovateľ zaujal svoje stanovisko v podaní doručenom ústavnému súdu 21. decembra 2017, v ktorom okrem iného uviedol:

„Vzhľadom na v ústavnej sťažnosti opísaný spočiatku (I.) neefektívny postup konajúceho súdu, a to že hoci súd lustroval zamestnávateľa sťažovateľa, ktorého aj zistil, Ministerstvo vnútra SR, nedoručoval sťažovateľovi prostredníctvom neho žiadne písomnosti, ustanovil mu opatrovníka, prostredníctvom ktorého správoplatnil rozsudok a následne vzhľadom (II.) na jeho úplnú nečinnosť sa sťažovateľ nemôže stotožniť, že k

prieťahom v danom konaní podľa vyjadrenia Okresného súdu Bratislava II došlo až v čase od marca 2015, nakoľko aj (I.) neefektívny postup súdu prispel v danom konaní k prieťahom všeobecne, nielen (II.) jeho úplná nečinnosť.

Sťažovateľ preto navrhuje, aby pri rozhodovaní o priznanom finančnom zadosťučinení bolo brané do úvahy aj obdobie do marca 2015, a to už obdobia od kedy mal súd vedomosť o zamestnávateľovi sťažovateľa a napriek tomu mu ustanovil opatrovníka, súdnu tajomníčku Okresného súdu Bratislava V, ktorá žiadnym spôsobom nekonala v jeho prospech a nehájila jeho práva ako účastníka konania v konaní Okresného súdu Bratislava II pod sp. zn.: 8C/2/2012.“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

7. Ústavný súd z predloženého súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 2/2012 zistil, že priebeh napadnutého konania bol takýto:

24. október 2011 – okresnému súdu bol doručený návrh na vydanie platobného rozkazu proti sťažovateľovi, ktorý má v spore postavenie odporcu;

25. október 2011 – okresný súd navrhovateľa vyzval, aby v lehote 10 dní zaplatil súdny poplatok za podaný návrh (platba bola realizovaná 9. novembra 2011);

15. november 2011 – okresný súd vydal platobný rozkaz, ktorý prevzal navrhovateľ 1. decembra 2011 a zásielka adresovaná sťažovateľovi bola okresnému súdu vrátená 2. decembra 2011 s poznámkou adresát neznámy;

6. december 2011 – okresný súd požiadal o doručenie platobného rozkazu sťažovateľovi Obvodné oddelenie Policajného zboru Ružinov – východ, Bratislava II, ktoré prípisom z 19. januára 2012 oznámilo negatívny výsledok doručovania;

9. február 2012 – okresný súd vzhľadom na to, že platobný rozkaz nebolo možné doručiť do vlastných rúk odporcovi, uznesením vydaný platobný rozkaz zrušil a vec

5. marca 2012 previedol do oddelenia občianskoprávných vecí, kde jej bola pridelená sp. zn. 8 C 2/2012;

4. október 2012 – okresný súd požiadal Sociálnu poisťovňu o „*lustráciu zamestnávateľa odporcu a adresu odporcu*“;

19. december 2012 – okresný súd písomne vyzval „*Bratislavský futbalový zväz*“, aby v lehote 10 dní oznámil, či zamestnáva sťažovateľa, a v kladnom prípade, aby bol súčinný pri doručovaní zásielok súdu;

25. február 2013 – Bratislavský futbalový zväz prípisom z 18. februára 2013 okresnému súdu oznámil, že sťažovateľ toho času nemá uzavretú dohodu o pracovnej činnosti, no pri uskutočnenom telefonickom kontakte sa sťažovateľ vyjadril, „*že si zásielku pôjde osobne vyzdvihnúť na Okresný súd Bratislava II*“;

11. marec 2013 – okresnému súdu bola doručená odpoveď na lustráciu v Registri obyvateľov, kde mal sťažovateľ uvedenú adresu trvalého bydliska [REDAKOVANÉ];

15. apríl 2013 – okresný súd uznesením „*v súlade s § 29 ods. 2, 5, 6 O. s. p.*“ ustanovil pracovníčku okresného súdu [REDAKOVANÉ] za opatrovníka odporcovi (sťažovateľovi) a predmetné uznesenie bolo navrhovateľovi a ustanovenej opatrovníčke doručené 19. apríla 2013;

13. máj 2013 – okresný súd na pojednávaní v neprítomnosti ustanovenej opatrovníčky rozhodol rozsudkom, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť navrhovateľovi istinu s úrokom a trovy konania a predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 31. júla 2013 a následne bol súdny spis uložený do archívu;

16. september 2014 – sťažovateľ požiadal o doručenie rozsudku z 13. mája 2013, o ktorého existencii sa dozvedel „*až dňa 06. 03. 2014, kedy mu súdny exekútor cestou jeho zamestnávateľa doručil upovedomenie o začatí exekúcie*“;

31. október 2014 – po zaplatení poplatku za vyhotovenie rovnopisu rozsudku okresný súd sťažovateľovi poslal rozsudok okresného súdu z 13. mája 2013 s vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, ktorý prevzala právna zástupkyňa sťažovateľa 6. novembra 2014;

18. november 2014 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 13. mája 2013;

10. december 2014 – okresný súd uznesením uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti meritórnemu rozsudku z 13. mája 2013;

- okresný súd uznesením zrušil svoje uznesenie z 15. apríla 2013, ktorým bol sťažovateľovi ustanovený opatrovník;

28. január 2015 – okresný súd predložil súdny spis spolu s odvolaním sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 13. mája 2013 na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“);

30. január 2015 – krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 45/2015 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (okresnému súdu doručené 18. februára 2015). Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 5. marca 2015;

5. október 2017 – okresný súd nariadil pojednávanie na 12. december 2017.

8. Ústavný súd na okresnom súde zistil, že ostatným úkonom vo veci bolo pojednávanie uskutočnené 12. decembra 2017, ktoré bolo odročené na 16. január 2018. Toto pojednávanie sa tiež uskutočnilo a bolo odročené na 30. január 2018 s cieľom vyhlásenia rozsudku v merite veci.

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne

sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

12. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky je garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich vecí v primeranej dobe [v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)] a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového

a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

16. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

18. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím

na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

19. Otázkou existencie zbytočných prietahov v konaní a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

20. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory o uplatnenie nárokov z poisťnej zmluvy, ako aj nárokov z titulu náhrady poisťného plnenia tvoria súčasť bežnej sporovej agendy všeobecných súdov a o takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie nie je ani právne ani fakticky zložitá, metodika všeobecných súdov na postup v týchto veciach je dostatočne jasná a je podopretá aj stabilizovanou judikatúrou. Ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti nepoukázal na zložitost' prejednávanej veci.

21. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jeho ľarchu v súvislosti s dĺžkou napadnutého konania.

22. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

Celkovú dĺžku napadnutého konania (viac ako 6 rokov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú. Keďže Krajský súd v Bratislave svojím uznesením sp. zn. 5 Co 45/2015 z 30. januára 2015 zrušil rozsudok okresného súdu z 13. mája 2013 a vec mu 18. februára 2015 vrátil na ďalšie konanie z dôvodu odňatia možnosti sťažovateľovi konať pred súdom, je potrebné túto etapu napadnutého konania vyhodnotiť ako neefektívny postup vo veci. V uvedenej súvislosti

krajský súd v odôvodnení uznesenia z 30. januára 2015 okrem iného uviedol: „Odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi odníma možnosť zrealizovať tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva.

Práve o takýto prípad vady konania ide aj v posudzovanej veci, keď na základe postupu súdu prvého stupňa, ktorý konal a rozhodol vo veci bez prítomnosti odporcu, odňal tomuto možnosť zúčastniť sa pojednávania a uplatniť všetky jeho práva. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa napriek vedomosti o zamestnávateľovi odporcu - Ministerstvo vnútra SR - sa nepokúsil odporcu kontaktovať prostredníctvom tohto zamestnávateľa, pričom je predpoklad, že takýto postup by k želanému výsledku viedol, ale ustanovil odporcovi opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O. s. p., čomu síce predchádzalo šetrenie v mieste označeného trvalého bydliska odporcu, resp. prostredníctvom bývalého zamestnávateľa, ale bez výsledku. Odvolací súd súhlasí aj s názorom, že je nevhodné, ak je za opatrovníka ustanovená osoba podriadená orgánu verejnej moci, ktorý vedie konanie, a to práve s pohľadom na pravdepodobný konflikt medzi záujmom zamestnávateľa opatrovníka na čo najrýchlejšom skončení veci, a záujmom účastníka, ktorého má zamestnanec zastupovať, na plnom zachovaní jeho práv a oprávnených záujmov, ale takisto nevhodné je, aby záujmy účastníka hájil zamestnanec iného súdu než toho, na ktorom sa vec prejednáva, tak ako to bolo v danom prípade, vzhľadom na aktuálnu úpravu, vyplývajúcu z ustanovenia § 29 ods. 6 O. s. p. Aj z právnej teórie a súdnych rozhodnutí vyplýva, že funkcia opatrovníka bola vytvorená preto, aby boli do dôsledku hájené záujmy neprítomného účastníka konania tak, akoby takúto povinnosť plnil zmluvný zástupca. Pokiaľ má účastník konania svojho zvoleného zástupcu, zodpovedá tento účastník za jeho voľbu a za konkrétne kroky v konaní. Pokiaľ však opatrovníka, ako jeho zástupcu, ustanoví súd, zodpovedá súd za to, že opatrovník bude hájiť záujmy účastníka konania.

Ak teda súd prvého stupňa, napriek vyššie uvedenému, vec prejednal a vo veci rozhodol rozsudkom za účasti opatrovníka, ktorý pre hájenie záujmov odporcu v konaní ani nemal v skutočnosti žiadnu možnosť, ide o nesprávny postup súdu prvého stupňa, ktorý zakladá dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom prvostupňový súd jednak vykoná zistenie skutočného pobytu odporcu, vec znovu prejedná s prihliadnutím na dôkazné

prostriedky predložené oboma stranami sporu a rozhodne aj o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).“

Okrem neefektívneho postupu bol okresný súd bez relevantného dôvodu aj úplne nečinný v období od 18. februára 2015 (vrátenie súdneho spisu z krajského súdu) do 5. októbra 2017, kedy okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. december 2017. Túto skutočnosť potvrdila aj predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti.

23. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

24. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ.

IV.

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

26. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti poukazujúc okrem iného na právnu neistotu vyvolanú neefektívnym postupom a nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 2/2012 berúc do úvahy konkrétne okolnosti veci ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátkou JUDr. Oľgou Rosulegovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €.

32. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie, prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej

len „vyhláška“), a to za každý úkon po 147,33 €, t. j. spolu 294,66 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 312,34 €.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa doručené ústavnému súdu 21. decembra 2017 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené vo zvyšnej časti návrhu týkajúceho sa trov konania nevyhovel.

33. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2018